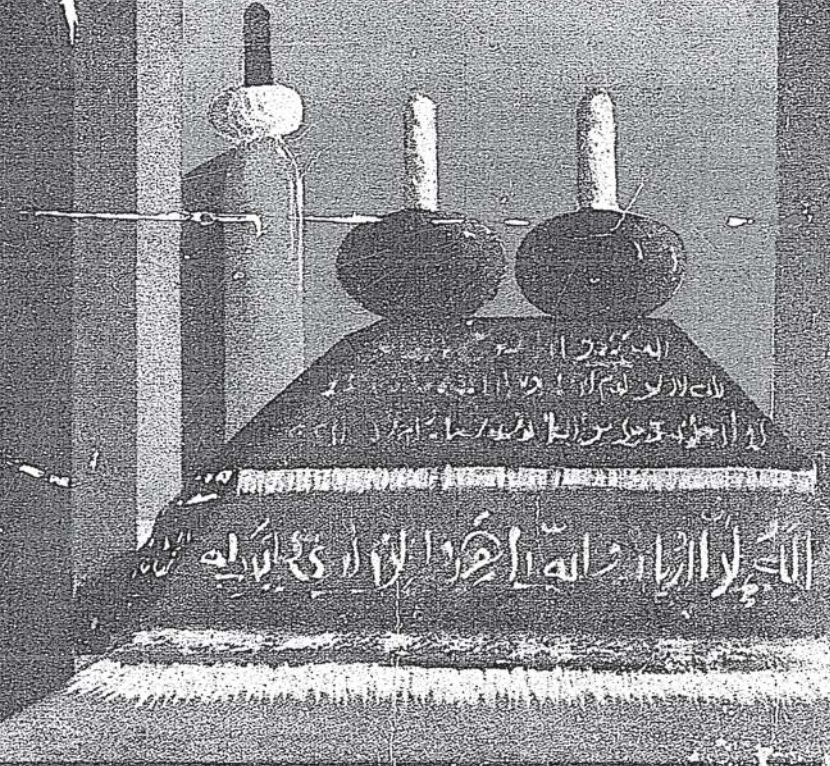

KONYA

HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

MEVLANA

VAHİT
ARMAGAN

ÖZEL SAYISI

1 9 4 3

MESNEVÎ'DEN İLHAMLAR

BİR İKİ SÖZ

Yedi asır evvel fezalardan bir ses geldi.
Lâyetenahiden dalga dalga nur tabakaları indi,
Bu ses, feryad eden aşkın sesiydi.
Aşkın sesi ve ezeli, ebedî cemalin bıraktığı bir damla nur.
O ezeli ve ebedî güzel gülümsedi. Kâinata bir damla nur düştü.
O damlada kendi cemalini gördü. Bu görüş bir incizab oldu. Yandı.
Ondan da bir kıvılcım düştü.
Fezalar bu nur ile doldu.
Bu kıvılcımın yangınlarile doldu.

* * *

Yedi asır evvel fezalardan bir ses geldi.
En güzeli, en doğruyu, en iyiyi arayanlara müjdeler getiren bir ses.
Karanlık gecelerde me'yus ve perişan inliyenlere teselli getiren bir ses.
Ayrılıkların dikenli yollarında kalıpta ufuklardan meded bekliyen-
lere, yeşil vadiler ve faze hayat va'deden bir ses.
Yaralı gönülleri sihirli okşayışile onduran bir ses.
Ölümden korkanları, yaşamaktan bezgin olanları ölmeden ebediyete
kavuşmak yoluna çağırın bir ses.
Ölümün acılığını, hayatın ıstıraplarını yok eden bir ses.

* * *

Fakat bu.. hicranın sesi. Hicrana deva.. Fakat kendisi hicran....
Fakat bu.. yaralayan bir ses. Yaralayan, yakan, harab eden bir ses....
Hem okşar hem dağlar.
O, öldürücü bir hayatın sesi.. diriltiren bir memaatin sesi..
Bizzat hayat. Bizzat mema. Can verir, can alır..

* * *

En büyük aşkın sesi.. Ufuklardan ufuklara durmadan akıp giden bir ses.
Ufuklar onu biribirinden kıskanıyor. Onu alan kendi sinesinde tut-
mak, bırakmamak istiyor. O kadar tatlı bir ses..
Peygamber değilgen kitap getirenin sesi..

* * *

O, Peygamber değildir; Hudanın aşkile yandı, Aşkın hudası oldu.

Mevlâna, aşkın mevlâsıdır.

Nehirler denizlere akar. Denize döküldüğü anda artık o, denizdir. Nehir değildir.

Onun kitabı, muazzam bir şelâlenin ebediyyeti söyleyen bir sayha ile ummana düştüğü yerdir.

O birleşmeden bu kitap çıktı. Bu feryad çıktı. Her an yükselerek devam edip giden bir feryad.

Bu, o şelâlenin sesi mi. O ummanın sesi mi.

*
* *

Bir nur ki kuvveti her an artıyor. Bir âteş ki şiddeti her an artıyor. Ateşten gözyaşları..

Ateşin gözyaşları..

*
* *

(Âmentü..) ona göre bir hicramın ifadesidir.

(Âmentü) diyebilmek varlık nişanesidir. Her varlık bizzat hicrandır.

Aşkta (ben) yok.. (sen) var..

Mâşukunuzun varlığına intikal etmemişseniz, henüz mevcut iseniz.. yalnız siz..

Aşk yoklukta mekân tutar..

O, bir zümreye değil, bütün insanlığa hitab etti. Türkün evlâdı ve insanlığın Mevlânasıdır.

Zavallı insaniyet! Müteselli ol.

Asıl Türk! Ne mutlu sana..

*
* *

Bu perişan satırlar yaralı bir kalbin sesidir aziz kari'!

Bu hiçkırıklarda ifade kudreti ve intizam arama.

Yanan bir kalbin derinden gelen boğuk feryadlarıdır. Bir (ah) tır, kelimeden âri.

Uzayan bir ah ki sana insan ruhunun derinliklerindeki hicranlar âleminin esrarını, maceralarını söyleyecektir.

Bu (ah) ruhlardan ruhlara dökülür. Veren de alan da oddan bir şey anlamaz. Yalnız bir şeyler sezerler ve hararetile yanarlar.

*
* *

Onun kitabını kalbimden sızan kan damlalarile ıslattım. Fakat bu, onu anlamak demek değildir.

Pek yüksek bir selâhiyyet ve kemâl sahibi bir zatın verdiği netice şudur : İnsan bütün ömründe onu okusa onu anlamış olmaz. Fakat ömrünü boş yere sarfetmemiş olur.

İngiliz müştâriklerinden Nikolson bir mektubunda aşağı yukarı aynı

fikri beyan ediyor : (Mevlâna, ka'rina vusul mümkün olmayan bir fikri amik sahibidir.)

Mesnevî.. Divanı Kebir.. Birinde yirmialtı bin beyit• O birinde elli bine yakın.

Ruh ateşi ile yazılmış mısra'lar... Bunlara göz atmağa cesaret edebilmek için tunçtan sine, çelikten yürek lâzım.

Bu mısralara dayanılmaz. Okuyan gözler yanar. Sezdiklerinizi anlatmak isterseniz diliniz yanar. Siz yanarsınız..

* *

Şâir, ruhunun feryadını kelimelere tevdi etmek ister. Kelimeler mini mini kalıplardır. Kelime kadehtir. Fikirler ve hisler coşkun denizlerdir.

Şâirin verdiği kelimeler almaz. Kelimelerin akışından bir enin hasıl olur.

Bu, şâirin ikinci feryadıdır. Feryadını kelimelere sığdıramadığından feryad eder.

Hicran içinde hicran diye inler.

Mutrip, yüksek bir vecd içinde mızrabına sarılır. İster ki sazı da kendi ruhu gibi ve onun kadar ağlasın...

Heyhat!.. Sazın sinesi ona istediğini veremez.

Bütün kâinatı saracak, gökleri saracak feryadı veremez. Sesler bir inilti halinde titreyerek söner..

San'atkâr feryad ediyor.. Hicran içinde hicran diye iniyor

Kelimelerin ve sazın söyleyemediği hicranlar onların iniltisinden sezilir.

Şâir ve mutrip kelimelerin ve sazın aczinden feryad ettikleri zaman şuurlarımızın fevkinden geçerek ruhlarımıza dökülen huzmelerle hicranlarını bize anlatmış olurlar.

* *

Mevlânayı okurum. Anlarım diyemem. Yalnız yanarım. Yanarken hazz-ile feryad ederim. Bu feryad belki size onu söyler. Feryadım arasında onun dediklerini bulabilirsiniz.

Anlayamadan alınacak ve verilecek nur damlaları. Fakat yanarak alınacak, yakarak verilecek nur damlaları.

* *

Onun alevden nefesiyle hıçkıran bir ney.

Bu satırlar bu neyden sızan eninlerdir.

Harab.. Yaralı bir ney.. İfadesi bitap ve perişan..

Varlığımdan tek bir nişane.

Şu güzergâhtan vaktile ben de geçmişim: Toprağımdan bir kamış bitmiş..

Çünkü varlığımın bugünkü yokluğu.. Daha doğrusu dnki yokluğu-
mun bugünkü varlığı. İte ben: Binbir yaralı bir ney. Yani benden in-
kilâp etmiş (sen) ey Ulu sevgilim!..

Beni sorma ey Kari'!. Neyin içinde boşluktan başka ne var. Boşluk
ve yokluk!.

Alevden nefesin sahibini ara. Ararsan mutlak bulursun.
Beni karında görürsen bil ki gördüęün bir hayalettir.

Ben hud öldüm ey trabımdan olan saęer mdam
Rindler bezmin gezip bir bir yetr benden niyaz

*
* *

Hicran içinde yananlar esen rzgrdan, akan sulardan, ten kuşlar-
dan, esrarlı ormanlardan teselli bulurlar.

Her ayrılığın bir kavuşması var.

Fakat, denize dm bir damla gözyaşı gibi sevgilisinin varlığile
birleşen, onun varlığında kendi varlığını yok eden açık, visalin en son
haddinde de hicranın pençesinden kurtulamayacak olur ise bunun tesel-
lisi nedir ?.

Bu bedbahta hangi rzgr nereden bir teselli getirecektir ?.

Visalin en yüksek zirvesinde iken hicranın en derin en korkunç
uurumlarında ümitsiz ve tesellisiz inliyecek.. İnliyecektir.

*
* *

Mesnevi, insan eserlerinden hiç birine benzemez. O, Mevlnn kal-
binden gelen Allah sesidir.

Büyük yangınlar gibi dört tarafa kol atarak gider.

Mağzı, kur'andır. Kur'anı kerimin üslubunu tanzir ederek.

Hikmet ve ak elele yrr. Hikemiyyatın en ince en derin bahisleri-
ni bir hikye ile anlatır. Bu anlatıta insanı hayrette bırakan bir teb-
lię kudreti vardır.

Birden bir feveran olur. Dile gelen ak söylemeye balar. Coar..
Kprr birden susar.

Muazzam bir dalga müthiş bir sayha ile daę gibi kayalara dm
ve susmutur.

Bir yıldırım dm ve susmutur.

Ondan ötesini söyleyemez. «Söyleyemem» der.

Divanı kebirin her mısraında bir volkan yanar

Mevlnadan bir Şey alıp size sunmak isteyen fni derhal buhara in-
kilbeder.

Fenaden bekaya geçer. Bu geçişten bir nur, bir feryad çıkar.

Bu feryad Mevlnayı size söyler.

Onu kemlile anlamak ve anlatmak hiç bir fniye müyesser değil.

*
* *

Onun yüksek ruhaniyyeti müsaade ederse mesnevisinden, Divanı ke-

birinden bir kaç damla almak ve size vermek istiyorum. Zaman zaman ondan bir şeyler aldığım oluyor. Ne alırsam ondan alıyorum.

Kendim yok oldum. Aşkım ve onun tesellisiz hicranı yaşıyor.

Bu hicranın derinden gelen hıçkırıklarında ondan bir nefes bulabilirsin.

*

* *

(1)

بشنو از نی چون حکایت میکند

از جدا بیها شکایت میکند

(Neyi dinle! nasıl anlatıyor. Ayrılıklardan şikâyet eyleyor.)

(Gizli bir hazine) de bilinmek arzusu belirdi. Nur intişar etmeye başladı. Kâinat meydana geldi.

Esgarî namütenahiye.. âzamî namütenahiye doğru varlıklar.. âlemler.

Bütün âlemler nihayet bir nokta..

Göze görünmeyen zerreler ayrı ayrı birer âlem. İnsanlık âleminin her ferdinde bir vicdan ve her vicdandan bir ses...

Bu seslerin birleşmesinden hasil olan bir ahenk ve o ahengin sesi :

(Birdir Allah, andan artık Tanrı yok)

Müminin de dediği bu, İsevinin de dediği bu, Musevinin de dediği bu...

Ateşperest te bunu söylüyor farkında değil. O da aynı mahbuba tapıyor.

کفر و دین جمله در رهش بویان

وحده لا شریک له کویان

Nebatâtın ve cemadatın da canı ve dili var. Onlar da aynı tehlinin cezbeleri içinde bî karar..

En hürdeden en muazzam âlemlere doğru varlıklar....

İki sonsuzluk arasında iniş ve çıkış. Seslerin iniş ve çıkışı gibi.

Bundan çıkan bir ahenk ve ahengin aynı sesi:

(Birdir Allah, andan artık Tanrı yok)

Bütün varlıklar tek bir nokta halinde yüzünü aynı mahbuba çevirmiş ona doğru uçuyor.

Bütün kâinat o hazineden fişkırان bir damla nur...

Aştan doğmuş, aşk ile yanan bir damla.

Ezelî karargâhı olan sineyi arıyor. Oraya dönmek iştihakile yanıyor.

Ney, işte bu iştihakı terennüm eder. Gizli hazineden fırlayan bir damla aşk, güzelliklerin hazinesini anar, anlatır ve yanar.

Ney aşkın remzi, hicranın remzidir. Solmuş, sararmıştır.

Aşk, onun iç âlemini yakmıştır. İçinde aşkın alevinden başka bir varlık yok.

Yanan bir alev ve onu örten sararmış bir kalıp.

İnleyen bir hasta sesi. Ayrılığın acılıklarıyla titreyen sesler.

Her iniltisi ayrı bir macerayı söyler.

Kaynağını andıkça sarsılan bir hicran hastasının kesik feryatları.

(Beytin maruf olan şekli budur. Fakat Konya Müzesinde mahfuz aslı nushada şu şekilde yazılıdır :

بشنو این فی چون شکایت میکند

از جدا بیها حکایت میکند

(Bu neyi dinle nasıl şikâyet eyliyor. Ayrılıkları anlatıyor.)

(2)

کز نیستان تا مرا بریده اند

از نفییم مرد وزن نالیده اند

(Diyorki: beni kamışlıktan kopardıkları zamandanberi kadın erkek herkes benim feryadımdan inlemektedirler.)

Ezelin koynundan bir varlık koptu. Ebedin sonu gelmeyen ufuklarına doğru inleyerek akıyor..

Renklerin akışı.. Nağmelerin akışı.. Sayısız güzelliklerin akışı..

İlâhî bir selsebill..

Ezelin muzlim kaynaklarından ebedin karanlıklarına dökülen bir feryad.

Milyonlarca varlıklar birbirine müştak. Her biri bir incizabın halecanlarıyla bihuzur...

Mini mini dalgacıklar cilveleşerek, kucaklaşarak raksede ede bu akışın seyrine tâbi, tatlı terennümlerle akıp gidiyorlar.

Milyonlarca varlıklar birbirine müştak ve hepsi birden muazzam bir mihraba müncezip!

Hepsi onun meshuru. Mecnunu... Ona doğru koşuyorlar...

Bütün varlıklar aynı secdegâhın önünde eğiliyor, figan ediyor...

Binbir renge boyanan ufukların ötesinde, renklerin silindiği nuranî bir âleme kavuşmak için durmadan koşuyor.

Mevcudat oradan kaynadı. Döne döne oraya doğru akıyor.

O hazineden ayrıldı yine oraya dökülecektir.

Âlemler bu dökülme ânını istiyor. Bu âna doğru feryad ederek uçuyor...

Karanlık bir gecede gökte şehrayin yapan yıldızların can kulağımıza gelen feryadı bu an içindir..

Çiçeklerde dalgalanan renklerin feryadı.. köpüren dalgaların âvâzı.. ormanların gırvı., hep.. hep bu âna kavuşmak içindir.

O sineden koptun.. oraya dönmek için ağlayorsun zavallı Âdem oğlu..

Tarlasında sefalar süren bir kamıştın. Seni kopardılar..
Sen ağlıyorsun.. Seninle birlikte kâinat ağlıyor....

(3)

Sen bir kamıştın. Seni kopardılar. Sinende perde perde yaralar açıldı..
Yaralı sinenden yaralı bir ses geliyor. Derinden gelen bir enin. Bir
matem sesi..

Ayrılıklar senin sinende dile gelmiş. Bütün varlıklar senin esrarına
sinmiş.

Bütün varlıkların matemi, hicranı ve bütün acılıkları senin sinende
konuşuyor.

Bu hıçkırıklar arasında muhteşem ve ulvî bir ses, bir nida geliyor.
Kâinatın kalbi duruyor. Nefesi kesiliyor..

Tanrı sesi.. Senin derunünden zaman zaman Tanrı sesi geliyor..
Tanrı da senin esrarına sinmiş...

O gizli hazineden serpilip zerreler o hazineye müştak. O muazzam
hazine de bu zerrata müştak...

Neyin derunünde perde perde açılan âlemler, Tanrı ile kulun visâl
âlemleri..

Orada hicran ağlıyor.. visâl ağlıyor..

Fakat bunu kime söylemeli? Sineleri ayrılığın zehirleriyle pare pare
olmayanlara bunu nasıl anlatmalı?

سینه خواهم شرحه شرحه از فراق

تا بگویم شرح درد اشتیاق

(İştiyakın derdini söyleyebilmek için ayrılıktan pare pare olmuş sine
isterim.)

Hamîş: Nahîfî merhum, manzum tercemesinde bu beyiti şöyle terceme
etmiştir :

Pare pare eylesün sinemi firak

Eyleyem ta şerhi derdi iştiyak

Derdi iştiyakı söyleyebilmek için kendi sinesinin şerha şerha olma-
sını istiyor.

(Hazreti Şâirih unvanını almış olan Ankaralı İsmail Rûsuhî efendi
ve Sarı Abdullah efendi şerhlerinde ve Yusuf Zühtü Dede'nin Arapça
şerhinde beyit, arz ve işaret ettiğim şekilde terceme edilmiştir. Zaten
Nahîfî'nin de bu mânadan ayrılmış olduğuna ihtimâl verilemez. Mesne-
vî'nin ummanlar kadar geniş ve derin olmasına mukabil veznin dar
çerçevesi kendisini fedakârlığa mecbur etmiştir. Bu fedakârlığı yaparken
ince ruhlu, hassas şâirin kalbi kim bilir ne kadar sızlamıştır. Şâirin ıstı-
rabını duyar gibi oluyorum. Ruhü şad olsun.)

(4)

Bu muazzam akış onu bulmak içindir. Dünyalar onun cemalinden akislerdir. Yine Ona dönmek için titreşir..

Bülbül, gülün aşkile değil, o perdenin arkasındaki güzellikler âlemi- nin hicranile feryad eder..

Pervane Onu arar, alev in etrafında döner ve yanar..

Bahar, güzelliklerin tufanıdır. Dünyanın iştıyakı çiçeklerde, kavsiku- zehte, yaldızlı ve kızıl ufuklarda ifadelere bürünür..

Bu tufan o iştıyakın feryadıdır.

Bu güzellikler karşısında dilimiz tutulur. İçimizde ince bir yaranın sızladığını duyarız. Güzellikler ağlar. Ruhumuzda gizlenen hicran ağlar.

هر کسی کو دور ماند از اصل خویش

باز جوید روزگار وصل خویش

(Aslından uzak düşen her kimse nail olduğu visâl deminin yine gel- mesini ister.)

(5)

Yaralı bir gönül yaralanmış gönülleri arar...

Yârinden ayrı düşenler bu ayrılığa dayanamazlar. Yâr in hayali gö- nüllerinden silinmez. O tatlı hayâl sinelerinde yâreler açar...

Aynı cânanın esir ettiği ve yaraladığı gönüller arasında dert birliği vardır. Onları bağlayan zülfü âteş in aynı. Ruhlarına işleyen tiri ciğer- duz aynı...

O dilber i görmemiş, onun pençesine düşmemiş, oku ile vurulmamış olanlara ne desinler? O Mahbubu nasıl anlatsınlar? Onun hicranile nasıl yandıklarını hangi dil ile söylesinler.

Ağyardan o sevgiliyi değil, ondan gelen ayrılık elemi ni bile kıskan- ırlar..

Gönüllerinde o aziz hayali yaşatanlar hak yolunda fedayi ser-ü can etmişlerdir.

«Nuru a'zam» dan düşen bir zerre, varlıklarını yakmış, yok etmiş ve sonra - o zerre - aslına rücu etmiş, âşık maşuk ile birleşmiştir.

Âlemi fenada bekayı bulmuştur.

İç benlikleri ağyare mestur. Fakat kendileri her kese yâr.

İyilere müştak, fakat fenalardan müteneffir değil. Onlara karşı da munis ve güler yüzlü..

Gönüllerinin esrarı yalnız yâre açık. Fakat orada yanan âteş âlem- şümül...

İyilerle hemraz, fakat iyilere de fenalara da dost..

Ruhunun feryadı ile onları da yakmak, eritmek, sonra başka bir ka- lıba dökmek ister.

(Bilinse sırrı hilkat kimsede taksir yokdur yok..)

İyiye sever. Fenaya acır, Acıdığı için ondan uzaklaşamaz.

من بهر جمعیتی نالان شدم
جفت بد حالان و خوشحالان شدم

(Ben her cem'iyette inledim. İyilerin de fenalarında eşi oldum.)

(6 — 7)

Ben her kese yâr oldum. Herkes de zannetti ki bana yâr oldu. Bana yâr olmak istiyorsan içimdeki esrar âlemine gir. Oraya gel, o âlemin feryadını işit. Derinliklere indikçe daha derinden gelen feryatları işiteceksin. Harice aksetmeyen feryatları.

Bu feryat sana perde perde her şeyi söyleyor. Her şeyi gösteriyor. Fakat ne yapayım ki gözünde ve kulağında o nur yok.

هر کسی از ظن خود شد یار من
از درون من نجات اسرار من
سر من از ناله من دور نیست
لیک چشم و کوش را آن نور نیست

(Herkes kendi zannınca bana yâr oldu. Fakat içimdeki esrarı arayıp sormadı.)

Benim sırrım feryadımdan uzak ve ondan gizli değildir. Fakat gözde ve kulakta o nur yoktur.)

(8)

«Nuru a'zam»ın fezalarda uçan zerreleriyez. Nurdan ve maddeden yoğurulmuş bir zerre.

Kesafetle nuraniyyet imtizaç etmiş. Toprağın bir zerresi o nurun pertevi ile ziyadar.

İşte bizler. İnsanlık âlemi.

Yazık.. Yazık ona ki kesafeti galip gelir, zıyasından ayrı düşer. Karanlığın sona ermiyecek derinliklerine yuvarlanır.

Ne mübarektir o zerre ki maddesini yakar, eritir. Musaffa bir nur halinde o muazzam nur ile birleşir, tanrılaşır.

Nuranî bir zerre halinde hayatın ufuklarında uçarken kâinatın bütün esrarı aydınlık içindedir. Bizim için mestur ve mektum yok. Meğer ki kalıbımız nurundan ayrı düşmüş olsun.

«Nuru a'zam» dan bir zerreyiz. Herşeyi görür, bütün esrarı keşfederiz. Yalnız kendimizi göremeyiz. Kendi nurumuzu kendimiz seyredemeyiz. Buna ruhsat yok.

تن زجان و جان زتن مستور نیست
لیک کسی را دید جان دستور نیست

(Ten candan can da tenden gizli değil. Fakat canı görmek ruhsatı kimseye verilmemiştir.)

(9)

آتش این بانک نای و نیست باد
هر که این آتش ندارد نیست باد

(Bu neyin sesi ateştir. Rüzgâr değildir. Her kimde bu âteş yok ise o yok olsun.)

Aşkî ilâhî ile yananlardan feryada benzer bir ses gelir. Sanma ki feryad ederler. Niçin feryad etsinler ki şikâyetleri yok. Nasıl feryad etsinler ki takatleri bitmiş.

Bu ses alevin savleti ve bu savletin feryadıdır.

İçinde bu âteş yok ise yokluğa iltica et. Maddî varlığın, âteşin feveranına mâni oluyor. Onu erit, yok et. Tâki bu İlâhî âteşle yanarak nur olasın,

(10)

آتش عشقت کاندن می فتاد
جوشش عشقت کاندن می فتاد

(Neye düşen aşkın âteşidir. Şaraba düşen aşkın cuş-u hnuşudur.)
Hilkaat, aşkın eseri...

Allah âşık maşuk ve bizzat aşktır..

O bir aşktır. Cuşetti..

O bir aşktır. Sevdî ve yarattı. Varlıklar olmadan onlara âşık oldu ve yarattı...

O, bir maşuktur. Yeğâne maşuktur...

Bütün varlıklar onu sevdi. Onun aşkile yanıyor.

Yıldızlar onun aşkile yanıyor. Çiçekler onun aşkile yanıyor. Yıldırımlar onun aşkile yanıyor: Ruzgârlar onun aşkile inliyor...

Mehtaplı bir gecede bütün varlıklar onun aşkile mest, onun aşkile gaşyolur.

Uyuyan mehtap ve uyuyan deniz onun ruyasına dalmış...

Onunla birlikte bütün varlıklar tek bir aşk. Başka hiç bir şey yok. Yalnız başka başka tecelliler var...

Onunla birlikte bütün varlıklar gâh aşk, gâh âşık, gâh maşuk olur.

Seven ve sevilen yok. Sevgi var. Coşan.. Kabaran bir sevgi. Doymayan.. kanmayan bir sevgi.. kanayan bir sevgi..

Aşk dediğimiz o, âşık dediğimiz o, maşuk dediğimiz yine o.. hep o..

Âbit ve mabut yok. İbadet var. Aşkın başka bir tecellisi.....

İnsanlar ibadet eder. Kuşlar ibadet eder. Serviler ibadet eder. Çiçekler ibadet eder.

Gâh sessiz bir ibadet. Gâh vaveyla olan bir ibadet. Gâh giryan ve gehi raksan bir ibadet..-

Bütün zerreler, bütün küreler bu aşk ile sergerdan. Bu aşk ile sine döverler.

Ağlarlar.. coşarlar.. ve susarlar.. yine coşarlar..

Neyi inleten o. Şarabı coşturan o.

(11)

نی حریف هرکه از یاری برید

پرده هایش پرده های مادرید

(Ney, yârinden ayrı düşenlerin yâridir. Onun perdeleri bizim perdelerimizi yırttı.)

Ney, masivadan geçmiş. İçinde yalnız o alev yanar. O büyük aşkın alevi... Büyükler büyüğünün aşkile yanan alev...

İç benliğinde başka bir şey kalmamış. O aşk ile dolu.

Sen de her şeyden geçtinse.. aynı aşk ile dolu isen ney sana yâdir.

Ney sensin. Onun perdelerinden fırlayan alevler maşuk ile arandaki perdeleri yakmış, yok etmiştir.. Maşukun didarile nura müstağraksın..

(12)

همچونی زهری و تریاقی که دید

همچونی دمساز و مشتاقی که دید

(Ney gibi bir zehir ve panzehri kim gördü. Ney gibi bir yâr ve müştaki kim gördü.)

Ney, aradaki perdeleri yakmıştır.

Ney bütün kâinatı yakıyor. Zeminden göklere, göklerden zemine akseden yakıcı bir feryad..

Sararmış kalıbı da bilinmeyen bir alevden örülmüş. Alevi örten o kalıp ta yanar. Gizli gizli yanar...

Ney, ağyare zehir... Onlar zehirden de kahir olan acılığını duyarlar. Yalnız onu.

Yâre zehir... Ayrılığın acılıklarını kadeh kadeh sunar. Zehirle dolu kadehleri sunar.

Ağyare panzehir.. Zehir onların kendi ruhlarında..

Neyin zehri acılığile zehir... İhya edici hasiyyetile panzehir..

Ağyarı yakıyor.. Kahretmek için değil, mahiyyetlerine girmiş olan zehri dökmek için. Onları yaka yaka yâr etmek isteyen bir zehir.

Yâre panzehir.. Zehir gibi kavuran bir ses. Fakat cânan sesi..

Âşıkın hicranı inliyor... Zehir.

Maşukun çağırın sesi titriyor... Panzehir...

Ağyara zehir ve panzehir.. Yâre zehir ve panzehir. Yâre yâr ve hemdem. Biricik yâre müştak.

(13)

فی حدیث راه پر خون میکند
قصهای عشق مجنون میکند

(Ney, kanlı yol kıssasını söylüyor. Mecnunun aşk maceralarını anlatıyor.)

O, didara müştak. Onu arar.

Nereye dönse onu arar. Yanar. Yanar ve arar.

Güller onun için ayrılığın kanlı göz yaşları. Gurubun kızılığı kanayan kalplerin akisleri.

Gözü ve gönlü kanla dolu.

Yolu kanlarla dolu.

Kanayan yüreğile Leylâsına doğru koşan bir Mecnunun yolu.

Hunfın bir macerayı aşk...

Leylâ kendisi. Leylâyı arıyor.

Mevlâ, Mevlâyı arıyor.

(14)

محرم این خوش جز بیهوش نیست
سر زبازرا مشتری جز کوش نیست

(Akıl âleminden geçmiş olandan başkası o akla mahrem olamaz. Nasıl ki dilin tâlibi de yalnız kulaktır.)

Leylâyı mecnun arar. Leylânın mecnunu.

Başkaları Leylâyı göremez.

Mecnun başkalarını göremez. O yalnız onu görür, onu işitir. Ruhunun meşammına yalnız onun rayihası gelir.

Masiva için varlığından eser yok. Vücudu yokluğa inkilâbetmiş. Ebedî bir yokluk.

Leylâsının göz bebeklerinde titreyen bir şule orada yanar ve titrer. Ebedî bir varlık.

Onu aradı. Buldu. Gördü.

Görmek sönük bir murad.

Görmek ikilikle olur. Gören ve görülen.

İkilik bermurad olanların çelenk'ten tacı değil, bimirad olanların dikenden tacıdır.

Gördü. Onun nuru-nazarına inkilâbetti.

O Leylâ ki (mahubumun gören gözleri olurum) diyor.

Bunu işiten mahub onun nazarlarına nasıl akmasın.

(15)

در غم ما روزها بیکاه شد
روزها با سوزها همراه شد

Günler bizim gam âlemimizde vakitsiz geçti (heder oldu). Günler yanıp yakılmalarla yoldaş oldu.

O akla yâr olmadıkca günlerimiz gam ve elem günleridir,

Beşik ile mezar arasındaki mesafe ıstırabın sonsuz çölleri, Umduğumuz saadetler de aynı serab,

Kendi yolumuz. Benlik yolu. Kuduran ihtirasın yolu. Şahlanan gurunun yolu.

Sonra? Sonra.. Bir kürek toprak. "Ebedî bir tokluk ebedî bir yokluk getiren bir kürek toprak."

Benlikten geçemedin. Geçenleri hakir gördün. Meskenetin zebunu sandın onları.

(Bir hırka ve bir lokma) yı yanlış anladın.

(Daha fazlasını isteme çalışmadan el etek çek) diyen mi oldu?

Bir hırka. Bir lokma. Evet. Bütün nimetlere bir hırka ve bir lokmadan fazla kıymet verme,

Çalış ve yüksel. Benlikten geçmek çalışmadan kaçmak demek değildir.

Hazz-u neşat da hakkın. Fakat ölçüsüz değil.

İçinde aşkın İlâhî nuru yanmıyorsa günlerine yazık oldu.

Mefkûreden, mânevî hazlardan uzak düştün. Benliğin ve ihtirasın karanlıklarına yuvarlandın gittin.

Günlerin heder oldu. İnkisarı hayallerle geçti.

Aldattın ve aldandın. Kırdın ve kırıldın..

Aldattım sandığın zaman yine aldanan sendin..

Gül sandığın diken çıktı.

Saadetin esrarlı anahtarını aradın :

Para.. o seni kelâl ve melâlin dar sokaklarında bıraktı. Sana başka bir şey veremedi.

Küül.. humarını bıraktı gitti..

Her şeyden geç.. Kendinden geç, ummana ak. Sen kendinden geç. Günler geçsin korkma !

Hiç geçmiyecek biri var...

روزها کر رفت کو رو پاک نیست
تو زمان ای آنک چون تو پاک نیست

(Günler geçtise geçsin pervamız değildir. Sen kal elverir. Ey sen ki senin gibi pâk yoktur.)

(17)

هرکه جز مای ز آبش سیر شد
هرکه بی روزیست روزش دید شد

(Balıktan başka her şey suya kanmıştır. Nasipsiz olanların da günleri uzamıştır.)

Kendinden geçtin, deryayı buldunsa sonsuzluklar âlemindesin. Tecelliyatın mebbe' ve müntehası yok. Kanmak ta müyesser değil.

Gâh nurun ummanları sinene boşalıyor. Fakat kanmayorsun. Kanmayacaksın.

Gâh ummana karışmış bir damlasın. Fakat kanmayorsun. Fakat kanmayacaksın.

Tecelliyatın sür'at ve tenevvüü karşısında başın dönüyor. Mesti ezelsin.

Ummanlara doyamıyor, sis olup kavsi -kuzehlere tırmanıyorsun.

Hicranın müntehası visâl. Visâlin kemâli hicran..

Âşıklar hicranı isterler, visâle koşarlar..

Doymamak ve kanmamak.. Ebediyyet, bu.

Sonu olmayan aşk.. doymayan aşk..

Aşkı ebedileştiren hicrandan başka nedir ?

Hicran, bizi ebedî kılandır.

Her güzel şeyi seyrederken ruhumuzda hayranlıkla birlikte hicranı da yanar :

Ebedliğimizin nişanesi.

Doymamak fenanın şanıdır..

Tahammülü olmayanlara bir damla su yeter. Kanarlar ve susarlar.

Deryaların şenaverlerine kanmak ve susmak yok. Susuzluk var. Hicran var. Sonu olmayan hicran..

(18)

Sonu olmayan hicranın âşıklarıyız. Seyyâl bir âteşin ummanındayız. Bu âteşte yanmayanlara halimizi söyleyecek dil yok.

در نیابد حال پخته هیچ خام
پس سخن کوتاه باید و السلام

(Ham kimse pişkinlerin halini anlayamaz. O halde söz kısa gerektir vesselâm).

MEHMET KADİR KEÇEOĞLU

(Yamandede)